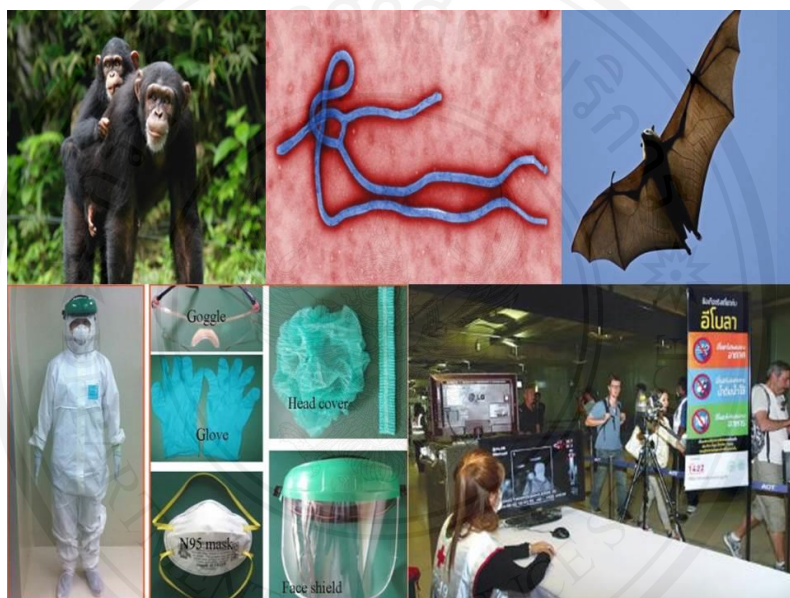

ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา
(Ebola virus disease - EVD)

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กุมภาพันธ์ 2558

ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา
(Ebola virus disease - EVD)

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กุมภาพันธ์ 2558

คำนำ

ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้ เรื่อง “โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus disease : EVD)” ฉบับนี้ สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้จัดทำขึ้นภายใต้ โครงการพัฒนาคลังความรู้สารสนเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในรูปแบบดิจิทัล โครงการย่อยที่ 2 โครงการเพิ่มศักยภาพการเข้าถึงสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในรูปแบบ Digital Library กิจกรรมย่อย 2.5 ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้ (Information Repackaging) ในส่วนของสารานุกรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้นี้ให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายและสะดวกพร้อมใช้ เอกสารประมวลพร้อมใช้ฉบับนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลานโยบายการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลานในประเทศไทย และคำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาคือ เป็นต้น

คณะผู้จัดทำหวังว่า ประมวลสารสนเทศพร้อมใช้ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus disease : EVD) โดยเอกสารฉบับเต็มที่ใช้ในการเรียบเรียงประมวลสารสนเทศพร้อมใช้ฉบับนี้ได้รวบรวม จัดเก็บ และให้บริการ ณ บริเวณห้องอ่านชั้น 1

ศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กุมภาพันธ์ 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
คำสำคัญ	1
บทนำ	2
สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	3
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	6
ลักษณะของโรค	6
อาการของโรค และระยะฟักตัว	9
การวินิจฉัยโรค	9
แหล่งรังของโรค	10
การแพร่ของโรค	11
ระยะติดต่อของโรค	12
การรักษา	12
มาตรการป้องกันและควบคุมโรค	12
แนวทางการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศไทย	16
คำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	21
กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	26
บทสรุป	28
เอกสารอ้างอิง	29

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD)

บทคัดย่อ

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสชนิดเฉียบพลันรุนแรง เกิดจากเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus) จัดเป็นโรคติดต่ออันตรายและต้องแจ้งความเนื่องจากยังไม่มีวัคซีนป้องกันและยารักษาอย่างจำเพาะ ผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสอีโบล่าจะมีอาการรุนแรงและมีอัตราการเสียชีวิตสูง ซึ่งในปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมามีเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกครั้งใหญ่ การระบาดครั้งนี้ นับเป็นความเสี่ยงด้านสาธารณสุขต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) จึงได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตกเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern ; PHELC) เพราะจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการช่วยยับยั้งการระบาดของโรคในทวีปแอฟริกาและลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่นของโลก สำหรับประเทศไทยแม้ยังไม่พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า แต่กระทรวงสาธารณสุขก็ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรับมือหากพบการระบาดของโรคนี้ในประเทศไทย โดยออกมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าสำหรับประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำแนะนำตามประกาศขององค์การอนามัยโลกในประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคดังกล่าว

คำสำคัญ : โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า; โรคไข้เลือดออกอีโบล่า; ไวรัสอีโบล่า

Keywords : Ebola virus disease (EVD); Ebola haemorrhagic fever; Ebola virus

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD)

1. บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD) หรือเดิมเรียกกันว่า โรคไข้เลือดออกอีโบล่า (Ebola hemorrhagic fever) เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus) จัดเป็นโรคติดเชื้อไวรัสชนิดเฉียบพลันรุนแรงและมักมีอัตราการป่วยตายสูง การระบาดเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2519 ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งใกล้กับแม่น้ำอีโบล่า ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ทวีปแอฟริกา ซึ่งกลายเป็นที่มาของชื่อโรคดังกล่าว ลักษณะทั่วไปของเชื้อไวรัสอีโบล่าจะเป็นรูปเส้นยาว มีไขมันเป็นเปลือกหุ้ม ประกอบด้วยสารพันธุกรรมอาร์เอ็นเอ (RNA) สายเดี่ยว อยู่ในวงศ์ Filoviridae แบ่งออกเป็น 5 สายพันธุ์ ได้แก่ *Bundibugyo ebolavirus* (BDBV), *Zaire ebolavirus* (EBOV), *Reston ebolavirus* (RESTV), *Sudan ebolavirus* (SUDV) และ *Tai Forest ebolavirus* (TAFV) โดยสายพันธุ์ที่ทำให้เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าครั้งล่าสุดในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (ปี พ.ศ. 2557) คือ สายพันธุ์ BDBV สายพันธุ์ EBOV และสายพันธุ์ SUDV (World Health Organization, 2014)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกครั้งนี้ นับเป็นการระบาดครั้งใหญ่และเป็นความเสี่ยงด้านสาธารณสุขต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (ข้อมูล ณ วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2557) พบว่าประเทศที่มีการระบาดในวงกว้างมีจำนวน 3 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐกินี สาธารณรัฐไลบีเรีย และสาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน อีกทั้งพบในประเทศที่มีผู้ป่วยรายแรกหรือมีการระบาดในพื้นที่จำกัดจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ สหพันธรัฐสาธารณรัฐไนจีเรีย สาธารณรัฐเซเนกัล สหรัฐอเมริกา และสเปน (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557) เนื่องจากการระบาดของโรคเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตกเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern ; PHELC) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2557 เพราะจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อช่วยยับยั้งการระบาดของโรคในทวีปแอฟริกาและลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่นของโลก

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยแม้ยังไม่พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า แต่ก็มีความเสี่ยงของประชาชนบางกลุ่มที่เดินทางไปยังพื้นที่ที่พบการระบาด ตลอดจนผู้ป่วยที่เดินทางมาจากประเทศที่พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ซึ่งหากพบการระบาดของโรคนี้ในประเทศไทยจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความเชื่อมั่น เศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงดำเนินการออกมาตรการเข้มงวดในการเฝ้าระวัง และป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าไม่ให้เข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทย โดยให้ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคดังกล่าว

2. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD)

2.1 สถานการณ์ในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease - EVD) จากองค์การอนามัยโลก พบว่า ประเทศที่มีการระบาดในวงกว้างมีจำนวน 3 ประเทศ ได้แก่ กินี ไลบีเรีย และเซียร์ราลีโอน รวมทั้งสิ้น 9,191 ราย เสียชีวิต 4,546 ราย และประเทศที่มีผู้ป่วยรายแรกหรือมีการระบาดในพื้นที่จำกัดมีจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ไนจีเรีย เซเนกัล สเปน และสหรัฐอเมริกา รวมทั้งสิ้น 25 ราย เสียชีวิต 9 ราย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

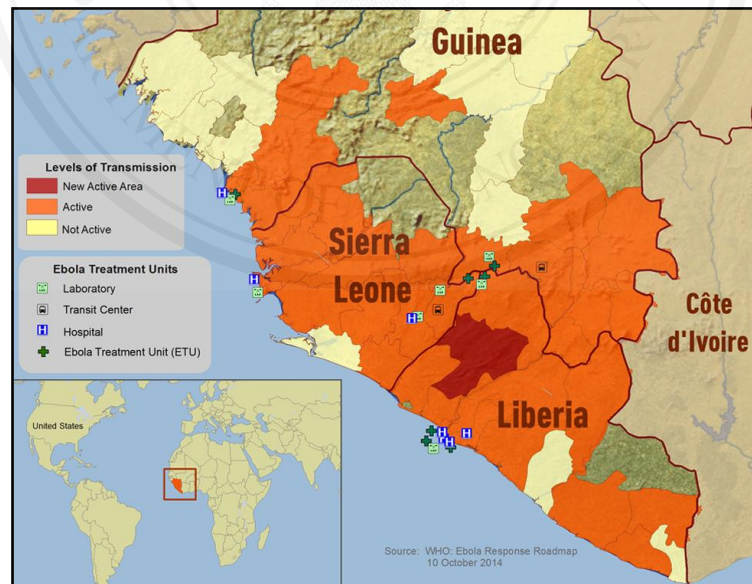
ตารางที่ 1 สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก

ประเทศ	รายละเอียด	WHO : World Health Organization (ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2557)
ประเทศที่มีการระบาดในวงกว้าง		
สาธารณรัฐกินี (Guinea)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	1,519
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	1,217
	จำนวนผู้เสียชีวิต	862
สาธารณรัฐไลบีเรีย (Liberia)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	4,262
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	ไม่ระบุ
	จำนวนผู้เสียชีวิต	2,484
สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน (Sierra Leone)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	3,410
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	2,977
	จำนวนผู้เสียชีวิต	1,200
ประเทศที่มีผู้ป่วยรายแรกหรือมีการระบาดในพื้นที่จำกัด		
สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย (Nigeria)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	20
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	19
	จำนวนผู้เสียชีวิต	8

ตารางที่ 1 สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (ต่อ)

ประเทศ	รายละเอียด	WHO : World Health Organization (ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2557)
สาธารณรัฐเซเนกัล (Senegal)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	1
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	1
	จำนวนผู้เสียชีวิต	0
ประเทศสหรัฐอเมริกา (United States)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	3
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	1
	จำนวนผู้เสียชีวิต	1
ประเทศสเปน (Spain)	จำนวนที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อ	1
	จำนวนผู้ป่วยยืนยันทางห้องปฏิบัติการ	1
	จำนวนผู้เสียชีวิต	0

(ที่มา : สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

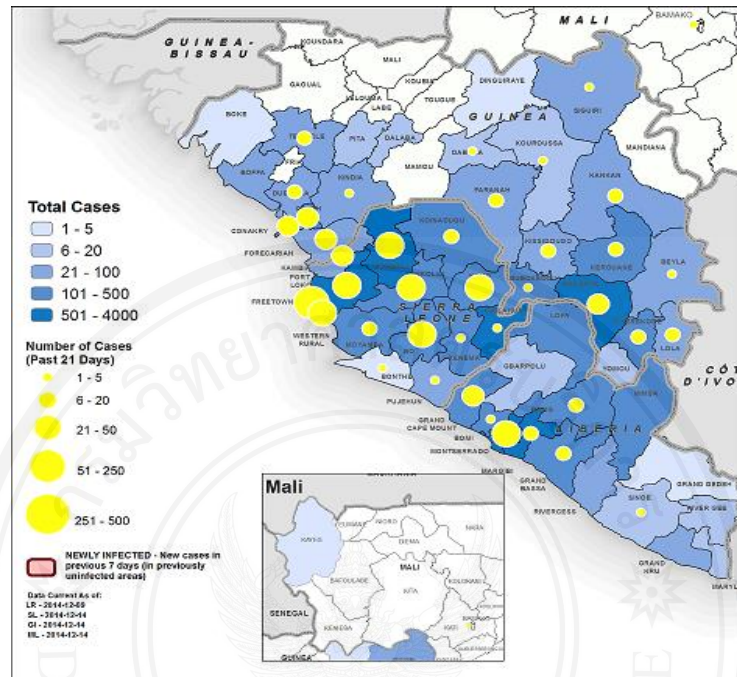

ภาพที่ 1 พื้นที่การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก

(ที่มา : http://sameaf.mfa.go.th/th/news/detail.php?ID=5190&SECTION=HOT_NEWS)

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลกมีรายงานเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก ณ วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งพบการแพร่กระจายทางภูมิศาสตร์ของการติดเชื้อไวรัสอีโบล่าใน 4 ประเทศ ได้แก่ กินี โลบีเรีย มาลี และ เซียร์ราลีโอน (World Health Organization, 2014)

ภาพที่ 2 พื้นที่การแพร่กระจายทางภูมิศาสตร์ของการติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศกินี โลบีเรีย มาลี และ เซียร์ราลีโอน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 ธ.ค. 2557) (ที่มา : World Health Organization, 2014)

2.2 สถานการณ์ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยยังไม่เคยมีรายงานผู้ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลามาก่อน แต่จากสถานการณ์การระบาดของโรคดังกล่าวมีผู้เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค 2 ราย ดังนี้

(1) หญิงชาวกินี ผลการตรวจหาเชื้อไวรัสอีโบล่าโดยวิธี PCR ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ผลลบทั้ง 2 ครั้ง เพราะฉะนั้นผู้หญิงรายนี้ไม่ใช่ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

(2) ชายชาวเนเธอร์แลนด์ มีอาการไข้ หลังเดินทางออกจากประเทศที่เกิดโรคนี้มาได้ 13 วัน ผลการตรวจหาเชื้อไวรัสอีโบล่าโดยวิธี PCR ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ผลลบทั้ง 2 ครั้ง เพราะฉะนั้นผู้ชายรายนี้ไม่ใช่ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อไวรัสอีโบลาระดับต่ำมาก โอกาสที่เชื้อนี้จะแพร่มาสู่ประเทศไทยอาจมีได้ 2 วิธี คือ

- การนำเข้าสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งรังโรค เช่น สัตว์ป่า ลิงชิมแปนซี
- การแพร่เชื้อของผู้เดินทางซึ่งติดเชื้อจากประเทศที่มีการระบาด

เนื่องจากโรคนี้อาจไม่มีการแพร่เชื้อก่อนระยะมีไข้ แต่จะมีการแพร่เชื้อเพิ่มมากขึ้นในระยะที่มีอาการป่วยนานเท่าที่เลือดและสารคัดหลั่งยังมีไวรัสอยู่เท่านั้น ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกไม่แนะนำให้มีการจำกัดการเดินทางหรือการค้ากับประเทศกินี ไคบีเรีย และเซียร์ราลีโอน ดังนั้น จึงควรมีการเฝ้าระวังอาการป่วยของผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่ที่มีการระบาด และเฝ้าระวังการนำเข้าสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งรังโรคจากประเทศที่เกิดการระบาดของโรคนี้อีกด้วย

3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (World Health Organization, 2014)

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า เดิมรู้จักกันในชื่อของโรคไข้เลือดออกอีโบล่า (Ebola haemorrhagic fever) เป็นโรคร้ายแรงที่ทำให้เสียชีวิต โดยมีอัตราการเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 90 การระบาดเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) ในพื้นที่ 2 แห่งพร้อมกันคือ เมืองนซารา (Nzara) ประเทศซูดาน และเมืองยัมบูกู (Yambuku) สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก การระบาดที่เมืองยัมบูกูเกิดขึ้นในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำอีโบล่า (Ebola River) โรคนี้อาจได้ชื่อตามชื่อแม่น้ำตั้งแต่บัดนั้นมา

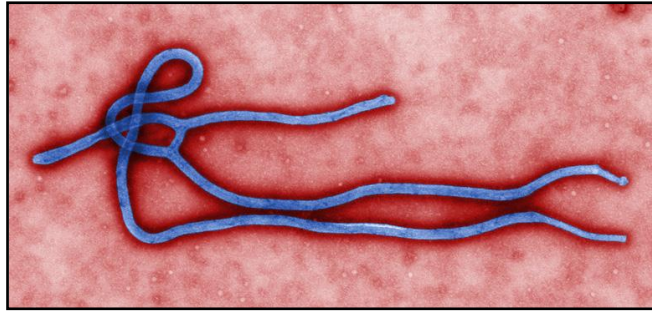
3.1 ลักษณะของโรค

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus) มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 80 นาโนเมตร ยาว 790-970 นาโนเมตร (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2557) ลักษณะเป็นรูปเส้นยาว มีไขมันเป็นเปลือกหุ้ม (Lipid-enveloped) ชนิดอาร์เอ็นเอ (RNA) สายเดี่ยว (ภาพที่ 3) (สำนักกระบวนวิชา, 2557) สกุลอีโบล่าไวรัส (Ebolavirus) เป็นสมาชิกหนึ่งในสามสกุลของวงศ์ Filoviridae โดยอีกสองสกุลคือ มาร์เบิร์กไวรัส (Marburgvirus) และคิวดาไวรัส (Cuevavirus) โดยสกุลอีโบล่าไวรัสจะประกอบด้วย 5 สายพันธุ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจำแนกทางไวรัสวิทยาของสกุลอีโบล่าไวรัส (Ebolavirus)

วงศ์ (Family)	ชื่อสกุล (Genus name)	ชื่อสายพันธุ์ (Species name)	ชื่อไวรัส/ชื่อย่อ (Virus name/Abbreviation)
Filoviridae	Cuevavirus	<i>Lloviu cuevavirus</i>	Lloviu virus/LLOV
	Ebolavirus	<i>Bundibugyo ebolavirus</i>	Bundibugyo virus/BDBV
		<i>Zaire ebolavirus</i>	Ebola virus/EBOV
		<i>Reston ebolavirus</i>	Reston virus/RESTV
		<i>Sudan ebolavirus</i>	Sudan virus/SUDV
		<i>Tai Forest ebolavirus</i>	Tai Forest virus/TAFV
	Marburgvirus	<i>Marburg marburgvirus</i>	Marburg virus/MARV

(ที่มา : คู่มือปฏิบัติการโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease) สำหรับผู้ปฏิบัติงาน, 2557)

ภาพที่ 3 ลักษณะของเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus)
(ที่มา : Centers for Disease Control and Prevention/CDC)

ทั้งนี้ สายพันธุ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการระบาดใหญ่ของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกา คือ สายพันธุ์ BDBV สายพันธุ์ EBOV และสายพันธุ์ SUDV ส่วนสายพันธุ์ RESTV ที่พบในฟิลิปปินส์และสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นสามารถติดต่อกันได้ แต่ยังไม่พบผู้ที่ป่วยหรือเสียชีวิตจากเชื้อชนิดนี้ โดยสามารถสรุปเหตุการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่าได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ลำดับเหตุการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

ปี ค.ศ.	ประเทศ	ชนิดของเชื้ออีโบล่าไวรัส	จำนวนผู้ป่วย	จำนวนผู้เสียชีวิต	อัตราป่วยตาย
2012	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	บุนดิมูเกีย	57	29	51%
2012	ยูกันดา	ซูดาน	7	4	57%
2012	ยูกันดา	ซูดาน	24	17	71%
2011	ยูกันดา	ซูดาน	1	1	100%
2008	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	ซาอีร์	32	14	44%
2007	ยูกันดา	บุนดิมูเกีย	149	37	25%
2007	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	ซาอีร์	264	187	71
2005	คองโก	ซาอีร์	12	10	83%
2004	ซูดาน	ซูดาน	17	7	41%
2003 (พ.ย.- ธ.ค.)	คองโก	ซาอีร์	35	29	83%

ตารางที่ 3 ลำดับเหตุการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (ต่อ)

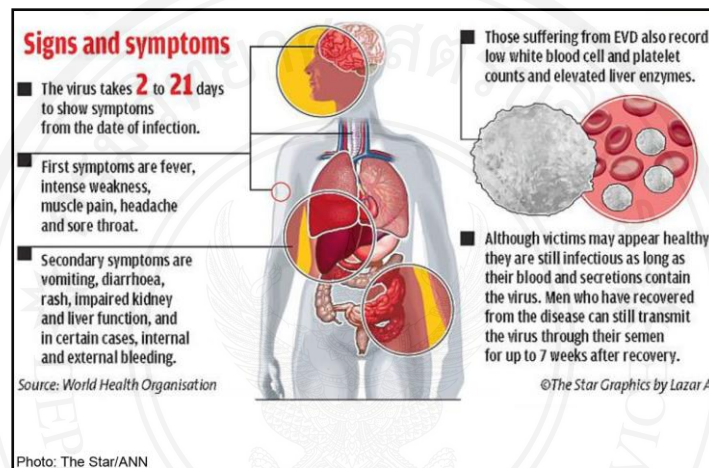
ปี ค.ศ.	ประเทศ	ชนิดของเชื้ออีโบล่าไวรัส	จำนวนผู้ป่วย	จำนวนผู้เสียชีวิต	อัตราป่วยตาย
2003 (ม.ค.- เม.ย.)	คองโก	ซาอีร์	143	128	90%
2001- 2002	คองโก	ซาอีร์	59	44	75%
2001- 2002	กาบอง	ซาอีร์	65	53	82%
2000	ยูกันดา	ซูดาน	425	224	53%
1996	แอฟริกาใต้	ซาอีร์	1	1	100%
1996 (ก.ค.- ธ.ค.)	กาบอง	ซาอีร์	60	45	75%
1996 (ม.ค.- เม.ย.)	กาบอง	ซาอีร์	31	21	68%
1995	สาธารณรัฐประชาธิปไตย คองโก	ซาอีร์	315	254	81%
1994	โกตดิวัวร์	ไทเฟอร์เรส	1	0	0%
1994	กาบอง	ซาอีร์	52	31	60%
1979	ซูดาน	ซูดาน	34	22	65%
1977	สาธารณรัฐประชาธิปไตย คองโก	ซาอีร์	1	1	100%
1976	ซูดาน	ซูดาน	284	151	53%
1976	สาธารณรัฐประชาธิปไตย คองโก	ซาอีร์	318	280	88%

(ที่มา : World Health Organization, 2014)

3.2 อาการของโรค และระยะฟักตัว

ผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสอีโบลา อาการที่มักปรากฏตั้งแต่แรกทันทีที่พบ คือ มีไข้เฉียบพลัน อ่อนเพลียมาก ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะและเจ็บคอ ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเสีย มีผื่นขึ้น ในรายที่มีอาการรุนแรงจะพบว่ามีตับวายหรือไตวาย และในผู้ป่วยบางรายจะมีเลือดออกทั้งในอวัยวะภายในและภายนอก จนกระทั่งเสียชีวิตในที่สุด (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2557) ทั้งนี้ผลตรวจจากห้องปฏิบัติการพบว่า ผู้ป่วยจะมีปริมาณเซลล์เม็ดเลือดขาวและเกร็ดเลือดต่ำ ตลอดจนระดับเอนไซม์จากตับสูงกว่าปกติ โดยผู้ป่วยจะยังอยู่ในระยะติดต่อคือ ยังสามารถแพร่เชื้อได้ทราบเท่าที่เลือดและสารคัดหลั่งของตนยังมีเชื้อไวรัส และสามารถแยกเชื้อไวรัสอีโบลาได้จากน้ำอสุจิของผู้ป่วยที่มีอาการป่วยในวันที่ 61 หลังจากวันเริ่มป่วย

ระยะฟักตัวของโรคอยู่ในช่วงตั้งแต่เริ่มติดเชื้อจนกระทั่งมีการแสดงอาการของโรคใช้เวลาประมาณ 2-21 วัน

ภาพที่ 4 อาการของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา

(ที่มา : <http://www.drugfreedoctor.com/ebola-the-basics/>)

3.3 การวินิจฉัยโรค

ในการวินิจฉัยโรคพบว่า โรคอื่นๆ ที่ควรตัดออกก่อนการวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา ได้แก่ มาลาเรีย ไข้รากสาดน้อย อหิวาตกโรค โรคฉี่หนู กาฬโรค โรคจากเชื้อริคเกตเซีย ไข้สมองอักเสบ ตับอักเสบ และโรคไข้เลือดออกจากเชื้อไวรัสชนิดอื่นๆ การวินิจฉัยเพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสอีโบลาสามารถทำได้ในห้องปฏิบัติการ โดยวิธีการตรวจสอบหลายวิธีดังต่อไปนี้

3.3.1 การตรวจสอบแบบ ELISA (Antibody-capture enzyme-linked immunosorbent assay)

3.3.2 การทดสอบหาแอนติเจน (Antigen detection tests)

3.3.3 การตรวจซีรั่มนิวทรัลไลเซชัน (Serum neutralization test)

3.3.4 การตรวจแบบวิธี RT-PCR (Reverse transcriptase polymerase chain reaction assay)

3.3.5 การตรวจโดยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน (Electron microscopy)

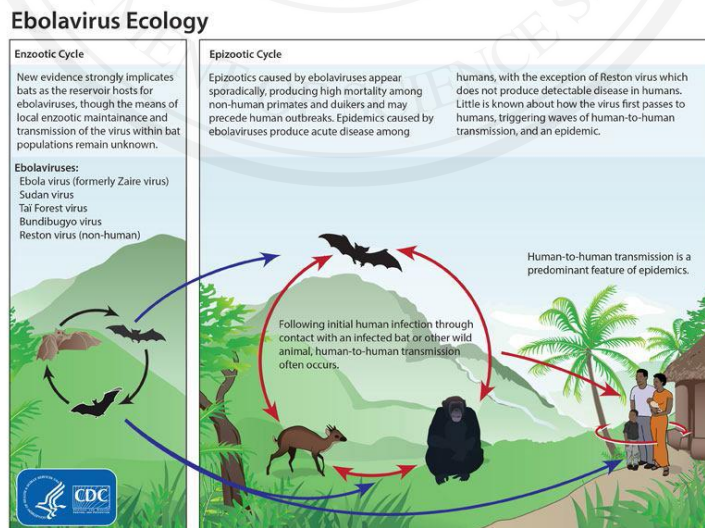
3.3.6 การเลี้ยงเซลล์เพื่อสกัดแยกเชื้อไวรัส (Virus isolation by cell culture)

ตัวอย่างสิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วยเป็นสิ่งที่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคสูงมาก ดังนั้น การตรวจสอบในห้องปฏิบัติการจึงควรทำในสถานะแวดล้อมที่สามารถจำกัดการแพร่กระจายของเชื้อโรคเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของผู้ปฏิบัติงาน

3.4 แหล่งรังของโรค

แหล่งธรรมชาติของเชื้อไวรัสอีโบลาคูเหมือนจะพบอยู่ในเขตป่าดิบชื้นของทวีปแอฟริกาและเอเชีย แต่ก็ยังไม่ได้จำแนก มีสมมติฐานที่แตกต่างกันซึ่งพยายามอธิบายถึงถิ่นกำเนิดการระบาดของเชื้อไวรัสอีโบลาคู (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2557) ในทวีปแอฟริกา พบว่าการติดเชื้อไวรัสอีโบลาคูในผู้ป่วยรายแรก (Human index case) มีความเกี่ยวข้องกับการสัมผัสลิงกอริลล่า ลิงชิมแปนซี สัตว์จำพวกเลี้ยงผา กวางผา เม่นที่ตายหรือถูกฆ่าในป่าที่บึง จนปัจจุบันนี้พบเชื้อไวรัสอีโบลาคูในสัตว์ป่า เช่น ชากลิงชิมแปนซี (ในประเทศไอวอรีโคสต์และสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก) ลิงกอริลล่า (ในประเทศกาบองและประเทศคองโก) การตายของลิงชิมแปนซีและลิงกอริลล่าจำนวนมากสามารถใช้สำหรับการเฝ้าติดตามการแพร่กระจายของไวรัสได้ อย่างไรก็ตาม แม้สัตว์เหล่านี้จะสามารถติดเชื้อและแพร่เชื้อสู่คนได้แต่ไม่น่าจะเป็นแหล่งรังของโรค และจากหลักฐานที่มีอยู่บ่งชี้ว่าค้างคาวน่าจะเป็นแหล่งรังของโรค เพราะเป็นผลมาจากการตรวจหาการสร้างแอนติบอดี และการตรวจ RT-PCR ในค้างคาว รวมถึงความสัมพันธ์ของการสร้างแอนติบอดีในคนที่สัมผัสค้างคาวด้วย (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

ดังนั้น ในทวีปแอฟริกาเชื่อกันว่าสัตว์ที่เป็นแหล่งอาศัยตามธรรมชาติของเชื้อไวรัสอีโบลาคูคือ ค้างคาวผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสกุล *Hypsignathus monstrosus*, *Epomops franqueti* และ *Myonycteris torquata* ด้วยเหตุนี้ การแพร่กระจายของเชื้อไวรัสอีโบลาคูตามภูมิศาสตร์อาจเป็นไปตามระยะบินของค้างคาวผลไม้เหล่านั้น

ภาพที่ 5 ลักษณะทางนิเวศวิทยาของเชื้อไวรัสอีโบลาคู

(ที่มา : <http://www.cdc.gov/vhf/ebola/resources/virus-ecology.html>)

3.5 การแพร่ของโรค (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2557)

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า สามารถติดต่อได้ 2 ทาง คือ

(1) ติดต่อกับสัตว์ โดยการสัมผัสกับเลือด สารคัดหลั่ง อวัยวะ หรือของเหลวชนิดอื่นๆ จากสัตว์ที่ติดเชื้อ ในแอฟริกาหลักฐานว่า การติดเชื้อเกิดจากการสัมผัสกับสัตว์ติดเชื้อ ได้แก่ ชิมแปนซี กอริลล่า ค้างคาว ผลไม้ลิง แอนทีโลปป่า (Forest antelope) และเม่น ซึ่งสัตว์เหล่านี้อาจป่วยหรือตายเป็นซากอยู่ในป่าดิบชื้น

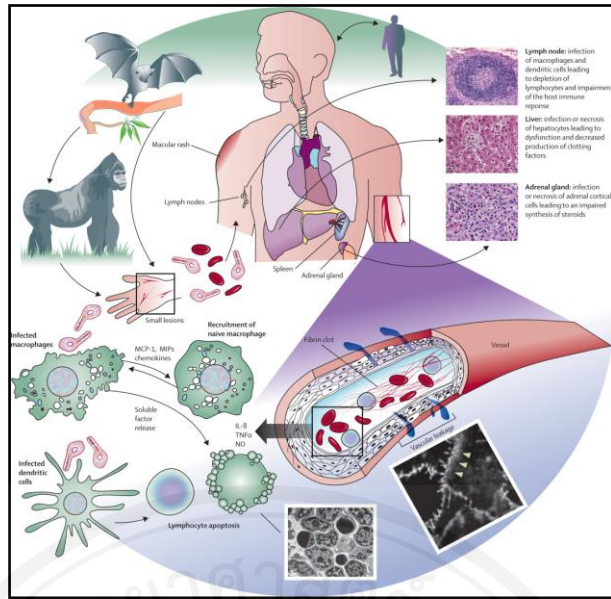
(2) ติดต่อกับคนสู่คน โดยการสัมผัสโดยตรง (ผ่านผิวหนังที่ถลอกหรือผ่านเยื่อหู) กับเลือด สารคัดหลั่ง อวัยวะ หรือของเหลวอื่นๆ จากร่างกายของผู้ติดเชื้อ (ภาพที่ 6) และจากการสัมผัสโดยอ้อมกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ปนเปื้อนด้วยของเหลวเหล่านั้น รวมถึงพิธีฝังศพที่ผู้เข้าร่วมพิธีมีโอกาสมสัมผัสร่างกายของผู้ตายก็มีส่วนสำคัญในการแพร่กระจายของโรคได้เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 6 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

(ที่มา : สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

นอกจากนี้ ผู้ชายที่รอดชีวิตจากโรคนี้อาจยังสามารถแพร่เชื้อไวรัสผ่านทางน้ำอสุจิได้นานถึง 7 สัปดาห์หลังหายจากโรค บุคลากรผู้ที่มีหน้าที่ให้การรักษาพยาบาลมักจะติดเชื้อในระหว่างให้รักษาผู้ป่วยที่สงสัยหรือผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ซึ่งอาจเกิดจากการสัมผัสอย่างใกล้ชิดกับผู้ป่วยโดยไม่มี การควบคุมหรือระมัดระวังตามมาตรการการป้องกันอย่างเคร่งครัด

ภาพที่ 7 การแพร่กระจายและการติดต่อของเชื้อไวรัสอีโบลามาสู่คน
(ที่มา : <http://www.online-station.net>)

ส่วนกลุ่มคนงานที่สัมผัสกับลิงหรือสุกรที่ติดเชื้อเรซตันอีโบลavirus (RESTV) พบว่า มีการติดเชื้อเกิดขึ้นในคนหลายรายแต่ไม่มีการแสดงอาการทางคลินิก จึงดูเหมือนว่าเชื้อชนิดนี้มีความสามารถในการก่อโรคในคนต่ำกว่าเชื้ออีโบลาสายพันธุ์อื่นๆ

3.6 ระยะติดต่อของโรค

การติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าจะไม่มีการแพร่เชื้อก่อนระยะมีไข้ และจะแพร่เชื้อเพิ่มมากขึ้นใน ระยะที่มีอาการป่วยนานเท่าที่เลือดและสารคัดหลั่งยังมีเชื้อไวรัสอยู่ โดยพบว่า ผู้ป่วยชายรายหนึ่งที่ได้รับเชื้อสามารถตรวจพบเชื้ออีโบล่าในน้ำอสุจิได้ในวันที่ 61 แต่ไม่ตรวจพบในวันที่ 76 หลังจากเริ่มป่วย

3.7 การรักษา

ไม่มีการรักษาอย่างจำเพาะเจาะจง เนื่องจากยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเพื่อใช้เป็นยารักษาในขณะนี้ มีวัคซีนหลายชนิดอยู่ในระหว่างการทดลองแต่ยังไม่มีชนิดใดที่สามารถนำมาใช้ทางคลินิกได้ โดยผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด เนื่องจากจะมีอาการขาดน้ำบ่อยๆ จึงจำเป็นต้องได้รับสารละลายเกลือแร่เพื่อชดเชยอาการขาดน้ำ ซึ่งอาจให้ทางปากหรือทางเส้นเลือดก็ได้

3.8 มาตรการป้องกันและควบคุมโรค

3.8.1 มาตรการป้องกันและควบคุมโรคของโลก (World Health Organization, 2014)

(1) การควบคุมเชื้อเรซตันอีโบลavirus (RESTV) ในสัตว์เลี้ยง

ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันการติดเชื้อชนิดนี้ การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำในฟาร์มเลี้ยงสุกรและลิงด้วยโซเดียมไฮโปคลอไรด์หรือสารซักฟอกอื่นๆ จึงเป็นวิธีการฆ่าเชื้อไวรัสได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ หากสงสัยว่ามีการระบาดของโรคควรกักกันบริเวณทั้งหมดทันที สัตว์ที่ติดเชื้อต้องกำจัดทิ้งโดยการฝังหรือการเผาซากเพื่อลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อจากสัตว์มาสู่คน ทั้งนี้มักมีการระบาดของ RESTV ในสุกรและลิงก่อนการติดเชื้อในคน ดังนั้น การจัดตั้งระบบเฝ้าระวังสุขภาพสัตว์เชิงรุกเพื่อตรวจหาสัตว์ป่วยรายใหม่จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อช่วยเตือนภัยสำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพสัตว์และด้านสาธารณสุข

(2) การลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ไวรัสอีโบลาในคน

เนื่องจากโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลายังไม่มีวัคซีนและวิธีการรักษาที่มีประสิทธิภาพในคน วิธีที่จะช่วยลดจำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจากโรคนี้คือ การสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในเรื่องปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสอีโบลาและมาตรการป้องกันตนเองที่ทุกคนพึงปฏิบัติ ซึ่งระหว่างที่มีการระบาดของโรคในแอฟริกา มีการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขต่างๆ สำหรับช่วยลดความเสี่ยงโดยเน้นปัจจัยบางประการดังนี้

- การลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อจากสัตว์ป่าสู่คนอันเกิดจากการสัมผัสกับค้างคาวผลไม้ หรือลิงที่ติดเชื้อ และจากการรับประทานเนื้อสดของสัตว์เหล่านี้ การจับสัตว์ควรสวมถุงมือและชุดอุปกรณ์ป้องกันอื่นๆ ให้มิดชิด รวมถึงควรปรุงอาหารให้สุกก่อนบริโภค
- การลดความเสี่ยงการแพร่เชื้อจากคนสู่คนในชุมชนอันเกิดจากการสัมผัสโดยตรงหรืออ้อมกับใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่ติดเชื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมผัสของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย
- ควรหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ผู้ป่วย เมื่อต้องให้การพยาบาลผู้ป่วยที่บ้านควรสวมถุงมือและเสื้อผ้าที่ปกปิดมิดชิด ควรล้างมือเป็นประจำหลังจากไปเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาล และหลังจากให้การพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน
- ชุมชนที่มีผู้ป่วย ควรแจ้งให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับข้อมูลของโรค มาตรการการรับมือ และการจำกัดการระบาดของโรค รวมถึงวิธีการฝังศพผู้เสียชีวิต ซึ่งควรฝังศพทันทีด้วยความระมัดระวังและปลอดภัย

นอกจากนี้ ฟาร์มสุกรในแอฟริกามีส่วนสำคัญในการเพิ่มการติดเชื้อ เนื่องจากมีค้างคาวผลไม้อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น จึงควรใช้มาตรการความมั่นคงทางชีวภาพที่เหมาะสมเพื่อจำกัดการแพร่ของโรค สำหรับเชื้อ RESTV นั้น การให้ข้อมูลด้านสาธารณสุขควรเน้นเรื่องการลดความเสี่ยงจากการติดต่อของเชื้อจากสุกรสู่คน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากวิธีการเลี้ยงและการฆ่าสัตว์ที่ไม่มีความปลอดภัย รวมทั้งการบริโภคเลือด น้ำนม และเนื้อสัตว์สดๆ เมื่อต้องสัมผัสกับสัตว์ป่วยหรือเนื้อเยื่อของสัตว์นั้นๆ ควรสวมถุงมือและชุดอุปกรณ์ป้องกันให้มิดชิด และควรปรุงอาหารให้สุกก่อนบริโภค

3.8.2 มาตรการป้องกันและควบคุมโรคของประเทศไทย (กระทรวงสาธารณสุข, 2557)

องค์การอนามัยโลกได้ออกแถลงการณ์ผ่านเว็บไซต์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในแอฟริกาตะวันตกเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern ; PHEIC) และได้ออกคำแนะนำให้มีการจำกัดการเดินทางในประเทศที่มีการระบาด ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหรือพบผู้ป่วยโดยที่ผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มี

การระบาด รวมทั้งประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศที่มีการระบาด ส่วนประเทศอื่นๆ ยังไม่มีการห้ามเดินทาง หรือการค้า ขกเว้นการจำกัดการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่ได้แจ้งไว้ (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

ประเทศไทยจึงมีการดำเนินการตามมาตรการซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกตามประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ดังนี้

(1) ควบคุมโรค ติดตามสถานการณ์จากองค์การอนามัยโลกและประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

(2) กระทรวงสาธารณสุข จะประกาศให้สาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยคงโกเป็นพื้นที่ระบาดเพิ่มเติม

(3) ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ คัดกรองผู้เดินทางที่มีประวัติเดินทางกลับมาจากประเทศที่เกิดโรคโดยการซักประวัติและวัดอุณหภูมิ (ภาพที่ 8) ตั้งวันที่ 8 มิถุนายน – 11 ตุลาคม พ.ศ. 2557 มีผู้เดินทางจากประเทศที่เกิดโรค รวมทั้งสิ้น 2,103 ราย เป็นผู้เดินทางที่เข้าข่ายต้องติดตามในช่วง 21 วันหลังจากออกจากพื้นที่ที่เกิดการระบาดจำนวน 204 ราย

(ที่มา : <http://www.springnews.co.th/global/98024>)

(ที่มา : <http://www.khaosod.co.th>)

ภาพที่ 8 การคัดกรองผู้โดยสารของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิซึ่งร่วมมือกับ
ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ

(4) กระทรวงสาธารณสุข จัดทำแผนการส่งความช่วยเหลือไปยังประเทศที่มีการระบาดหนัก 3 ประเทศ

(5) ศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐอเมริกาทางด้านสาธารณสุข และกระทรวงสาธารณสุข มีการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

(6) กระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จัดทำคู่มือโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อนำไปให้ความรู้แก่ประชาชน และสำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพทั้ง 12 แห่ง จัดอบรม อสม. เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (ภาพที่ 9)

(7) กระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีการซ้อมแผนการดำเนินการเมื่อพบผู้ป่วยสงสัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าใน 30 จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงและมีช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ โดยจะเน้นการซ้อมแผนในส่วน of โรงพยาบาล

(ที่มา : สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

(ที่มา : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2557)

ภาพที่ ๑ คู่มือโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาที่จัดทำโดยหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

(8) กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคจัดหาชุดพร้อมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและในพื้นที่ โดยจัดสรรให้ทุกสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อกระจายต่อไปให้กับโรงพยาบาลต่างๆ

(9) สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรมควบคุมโรค และสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร จัดการประชุมผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กและคลินิกเอกชนในเขตบางรักเพื่อวางแผนแนวทางการเฝ้าระวังผู้เดินทางที่มาจากประเทศที่เกิดโรค และติดตามการตรวจวินิจฉัยและเฝ้าระวังโรคในโรงพยาบาลเอกชนตามแนวทางที่กำหนดเพื่อให้มีผู้สัมผัสน้อยที่สุด

(10) กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ สนับสนุนโรงพยาบาลที่มีห้องแยกโรคให้สามารถดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติตามแนวทางการวินิจฉัยดูแลรักษาและควบคุมป้องกันการติดเชื้อจากกรมการแพทย์ ทั้งนี้มีการให้คำปรึกษาแก่แพทย์ และพยาบาลในการรักษาตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมทั้งจัดโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครที่สามารถรับส่งต่อผู้ป่วย ได้แก่ สถาบันบำราศนราดูร โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี และโรงพยาบาลเลิดสิน

(11) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ร่วมกับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และหน่วยงานเครือข่ายทั่วประเทศเตรียมความพร้อมการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยมีการจัดทำคู่มือทั้งการตรวจทางห้องปฏิบัติการทั่วไป และการเก็บตัวอย่างเพื่อส่งตรวจหาการติดเชื้อไวรัสอีโบลา รวมทั้งการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อหาสาเหตุอื่นๆ จากตัวอย่างเลือดผู้ป่วยด้วย

(12) กรมควบคุมโรคและกระทรวงสาธารณสุข เปิดศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงาน และสั่งการไปยังหน่วยปฏิบัติงานทั่วประเทศ

(13) กระทรวงการต่างประเทศได้มีคำเตือนประชาชนคนไทยให้หลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังประเทศที่เกิดโรค และเพิ่มกระบวนการกั้นกรองการออกวีซ่าสำหรับผู้เดินทางจากประเทศที่มีการระบาดในวงกว้าง โดยใช้แบบสอบถามด้านสุขภาพและการเดินทาง รวมทั้งการทำประกันสุขภาพก่อนเดินทางเข้าประเทศไทย และได้ตรวจสอบติดตามด้านสุขภาพของคนไทยที่อาศัยในประเทศไลบีเรีย กินี และเซเนกัล

(14) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ ชะลอการนำเข้าสินค้า (สัตว์/ซากสัตว์) ทางกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์จากประเทศที่มีการระบาดของโรค รวมถึงมีการเข้มงวดและเฝ้าระวังการนำเข้าทั้งทางท่าอากาศยาน ท่าเรือ และชายแดน

(15) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ชะลอการรับคำขออนุญาตให้นำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าจากประเทศที่มีการรายงานการระบาดของโรค เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบการนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า รวมถึงการลักลอบการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย ประสานความร่วมมือกับด่านกักกันสัตว์ กรมปศุสัตว์อย่างใกล้ชิดในการติดตามและเฝ้าระวังการแพร่ระบาด

4. แนวทางการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศไทย (สำนักระบาดวิทยา, 2557)

แม้ว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าจะเกิดขึ้นในทวีปแอฟริกา แต่การคมนาคมระหว่างประเทศหรือระหว่างทวีปมีความสะดวกสบายมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเข้มงวดในการเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้โรคเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทย ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข โดยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักระบาดวิทยา สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำ “แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกันและควบคุมโรคอีโบล่า ประเทศไทย 2557” เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค เป็นหน่วยงานกลางในการจัดระบบและพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคของประเทศ เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคใหม่ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์การเฝ้าระวังโรค

- ❖ เพื่อเฝ้าระวังเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศไทย
- ❖ เพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีแพร่โรคของผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับเชื้อไวรัสอีโบล่า
- ❖ ติดตามสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่า
- ❖ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันโรค หากมีแนวโน้มการแพร่ระบาดมายังประเทศไทย

4.2 การประเมินความเสี่ยงของการติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

การควบคุมการระบาดที่สำคัญของเชื้อไวรัสอีโบล่า คือการหยุดวงจรการสัมผัสโดยตรงระหว่างคนสู่คน ตลอดจนการตรวจพบโรคตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อทำให้มีการแยกผู้ป่วยได้รวดเร็ว มีการติดตามผู้สัมผัสหรือผู้มีความเสี่ยง การใช้อุปกรณ์ป้องกัน การจัดการต่อศพผู้เสียชีวิตอย่างเหมาะสม ความตื่นตัวของปัจจัยเสี่ยงต่อโรคนี้นั้นในชุมชนซึ่งนำไปสู่การป้องกันตัวเองจากโรคนี้อย่างถูกต้อง และการแยกผู้ป่วยที่ติดเชื้อส่วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีประสิทธิภาพในการหยุดยั้งการแพร่กระจายของเชื้อ

ในการศึกษาความเสี่ยงของการติดเชื้อพบว่า ความเสี่ยงของการติดเชื้อในระดับต่ำจะเกิดขึ้นในระยะแรกของผู้ป่วยเริ่มแสดงอาการ (ระยะอาการนำประมาณ 7 วัน) จากนั้นความเสี่ยงของการติดเชื้อจะเพิ่มขึ้นในช่วงระยะท้ายของโรค เนื่องจากผู้ป่วยมีจำนวนไวรัสในกระแสโลหิตเพิ่มมากขึ้น และนอกจากนี้ การศึกษาผู้สัมผัสใกล้ชิดภายในบ้านพบว่า การถ่ายทอดเชื้อระยะที่ 2 (Secondary transmission) จะเกิดขึ้นเมื่อมีการสัมผัสโดยตรงเท่านั้น

การประเมินความเสี่ยงของการได้รับเชื้อไวรัสอีโบล่า สามารถแบ่งได้ตามชนิดของลักษณะที่สัมผัสดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสอีโบล่า จำแนกตามลักษณะการสัมผัส

ระดับความเสี่ยง	ลักษณะการสัมผัส	สัมผัสกับใคร	ตัวอย่าง
ระดับความเสี่ยงต่ำมาก หรือไม่มีความเสี่ยง	สัมผัสโดยบังเอิญหรือสัมผัสเป็นครั้งคราว	ผู้ที่มีไข้หรือผู้ป่วยที่อยู่ในโรงพยาบาล	การใช้ที่นั่งเดียวกับผู้ป่วย หรือร่วมใช้บริการขนส่งสาธารณะ เป็นต้น
ระดับความเสี่ยงต่ำ	มีความใกล้ชิดแบบประชิดตัว	ผู้ป่วยที่มีไข้หรือผู้ป่วยในโรงพยาบาล	แพทย์ผู้ตรวจร่างกาย การวัดอุณหภูมิ และการวัดความดันโลหิต เป็นต้น
ระดับความเสี่ยงปานกลาง	มีความใกล้ชิดแบบประชิดตัว โดยปราศจากอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม (รวมถึงแว่นตาป้องกัน)	ผู้ป่วยที่มีอาการไอ อาเจียน ผู้ป่วยที่มีเลือดออกทางจมูกหรือผู้ป่วยที่มีอาการท้องเสีย	-
ระดับความเสี่ยงสูง	สัมผัสเชื้อผ่านทางผิวหนัง	ผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง หรือเป็นผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	ถูกเข็มฉีดยาที่มด้าโดยบังเอิญ หรือสัมผัสเลือด หรือสารคัดหลั่ง หรือเนื้อเยื่อ หรือสิ่งส่งตรวจที่ปนเปื้อนเชื้อ

(ที่มา : สำนักระบาดวิทยา, 2557)

ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสอีโบลาในประเทศไทย อาจมีสาเหตุมาจาก

(1) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางกลับจากประเทศที่มีการระบาด

โอกาสที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดและเมื่อกลับมาประเทศไทยแล้วจะแสดงอาการป่วยนั้น มีความเสี่ยงของการติดเชื้อค่อนข้างต่ำมาก เนื่องจากการติดต่อต้องมีการสัมผัสโดยตรงกับเลือด สารคัดหลั่ง อวัยวะของผู้ติดเชื้อหรือสัตว์ที่ติดเชื้อ หรือต้องอยู่ร่วมกับบุคคล หรือสัตว์ที่ติดเชื้อ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวไม่ค่อยพบในนักเดินทางทั่วไป

(2) การไปเยี่ยมครอบครัวหรือเพื่อน

ความเสี่ยงของนักเดินทางที่ไปเยี่ยมครอบครัว ญาติ หรือเพื่อนในประเทศที่มีการระบาดก็ค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกัน ยกเว้นนักเดินทางที่ไปเยี่ยมญาติ เพื่อน และมีการสัมผัสโดยตรงกับผู้ป่วยหรือผู้เสียชีวิต รวมทั้งสัมผัสสัตว์ที่ติดเชื้อ การติดตามผู้สัมผัสที่เดินทางกลับจากการไปเยี่ยมครอบครัวหรือเพื่อนที่ป่วยจะช่วยให้ทราบปัจจัยเสี่ยง ตลอดจนป้องกันการแพร่กระจายของโรคได้

(3) ผู้ป่วยที่แสดงอาการป่วยและเข้ามารับการรักษาในประเทศไทย

ผู้ป่วยที่แสดงอาการป่วยและเข้ามารับการรักษาในประเทศไทยมีความเป็นไปได้ที่บุคคลเหล่านี้จะสัมผัสกับเชื้อไวรัสอีโบลา และเริ่มแสดงอาการขณะเดินทางมาประเทศไทยบนเครื่องบินโดยสาร และเข้ามารับการรักษาที่สถานพยาบาลในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการแยกกักผู้ป่วยเหล่านี้ทันทีเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

(4) ผู้โดยสารที่ร่วมเดินทางมาในเครื่องบินเดียวกันกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบลา

อาจมีผู้โดยสารที่เริ่มแสดงอาการป่วยขณะโดยสารอยู่บนเครื่องบิน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะแพร่โรคไปยังผู้โดยสารอื่นๆ และลูกเรือที่อยู่บนเครื่องบินลำเดียวกัน ถ้าการสอบสวนโรคพบว่า ผู้โดยสารที่มีอาการเข้าได้กับนิยามการติดเชื้อไวรัสอีโบลา และมีประวัติการเดินทางในประเทศเสี่ยงในช่วง 21 วันก่อนป่วย ผู้โดยสารทุกรายที่นั่งห่างไป 1 ที่นั่ง จากผู้โดยสารที่ติดเชื้อ รวมทั้งลูกเรือทุกคนมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ถ้ามีการสัมผัสใกล้ชิดกับสารคัดหลั่งหรือสัมผัสกับเสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว หรืออุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ของผู้ติดเชื้อ

(5) คนไทยที่พักอาศัยในประเทศที่มีการระบาด

มีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ ยกเว้นมีการสัมผัสกับสารคัดหลั่งของสัตว์หรือคนที่ติดเชื้อ มีความเป็นไปได้ของการติดต่อผ่านทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ป้องกันกับผู้ป่วยที่เพิ่งหายจากโรคนี้

(6) ความเสี่ยงของคนไทยที่ทำงานในสถานพยาบาลในประเทศที่มีการระบาด

มีความเสี่ยงค่อนข้างสูงในบุคลากรที่ทำงานในสถานพยาบาลและอาสาสมัครที่ไปทำงานในประเทศดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ต้องดูแลรักษาใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบลา กลุ่มคนเหล่านี้ต้องได้รับการแนะนำและปฏิบัติตามข้อปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด

4.3 การป้องกันการติดเชื้อ

(1) การป้องกันการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาด

นักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดนั้น มีความเสี่ยงในการติดเชื้อค่อนข้างต่ำมาก แต่มีหลักปฏิบัติพื้นฐานเพื่อป้องกันตนเองจากการติดเชื้อ ดังนี้

- หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้ป่วยที่แสดงอาการ และการสัมผัสกับสารคัดหลั่งของผู้ป่วย
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับศพ และสารคัดหลั่งของศพ
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ป่า (ลิง หนู ค้างคาว เป็นต้น) ไม่ว่าจะป็นสัตว์มีชีวิตหรือที่ตายแล้ว หรือบริโภคเนื้อสัตว์ป่า
- ล้างหรือปกปิดเปลือกผลไม้ และผัก ก่อนรับประทาน
- มีเพศสัมพันธ์แบบปลอดภัยทุกครั้ง
- ล้างมือเป็นประจำ

(2) การป้องกันการติดเชื้อในบุคลากรที่ทำงานในสถานพยาบาล

การติดเชื้อในสถานพยาบาลนั้น มีความเสี่ยงตั้งแต่ต่ำมากไปจนถึงสูงได้ ถ้ามีการพลาดพลั้งจากการโดนเข็มฉีดยา หรือไปสัมผัสกับเยื่อเมือก หรือสัมผัสกับอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ปนเปื้อนเชื้อ เป็นต้น การป้องกันที่เหมาะสม ได้แก่

- ศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มอาการไข้เลือดออกจากการติดเชื้อไวรัสก่อนไปทำงานในประเทศที่มีโรคเหล่านี้เกิดขึ้นประจำถิ่น ถ้ามีอาการผิดปกติใดๆ จะได้สังเกตตนเองและรีบเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาล
- ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด โดยใช้อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อและน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างเหมาะสม

4.4 นิยามสำหรับการเฝ้าระวัง

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดนิยามเพื่อการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาไว้ดังนี้

4.4.1 นิยามผู้สัมผัสโรค

(1) ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา หมายถึง ผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาคด้วยกรณีต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งกรณี ภายใน 21 วันก่อนมีอาการป่วย

- อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วย
- ดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดและสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งจากร่างกายผู้ป่วยหรือเสื้อผ้าของผู้ป่วย
- สัมผัสกับร่างกายผู้เสียชีวิตขณะจัดการศพหรือระหว่างงานศพ
- ทารกที่คลอดมารดาที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา

(2) ผู้สัมผัสสัตว์ป่าหรือตาย หมายถึง ผู้ที่สัมผัสกับสัตว์ป่าหรือตายด้วยกรณีต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งกรณี ภายใน 21 วันก่อนมีอาการป่วย

- สัมผัสกับสัตว์ป่วยหรือตาย (โดยเฉพาะลิงแอนติโลปป่า หนู และค้างคาว)
- สัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งจากร่างกายของสัตว์ป่วยหรือตาย
- ช่างแหละสัตว์ตาย
- รับประทานเนื้อสัตว์ป่าดิบ

(3) ผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการตรวจหาเชื้อก่อโรค หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการตรวจหาเชื้อก่อโรค และสัมผัสตัวอย่างส่งตรวจด้วยกรณีต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งกรณี ภายใน 21 วันก่อนมีอาการป่วย

- สัมผัสตัวอย่างส่งตรวจจากผู้ป่วยสงสัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา
- สัมผัสตัวอย่างส่งตรวจจากสัตว์ป่วยสงสัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา

4.1.2 การเฝ้าระวังในระบบปกติ

(1) ผู้ป่วยสงสัย (Suspected case) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสอีโบลา และขณะที่อยู่ในประเทศนั้นมีประวัติสัมผัส ดังนี้

- มีประวัติสัมผัสกับสัตว์ป่าที่ป่วยหรือตาย
- ดูแลใกล้ชิดและสัมผัสผู้ป่วยหนักหรือผู้เสียชีวิต

ร่วมกับมีอาการไข้และไม่ตอบสนองต่อการรักษาอาการไข้ที่เคยพบ และที่เคยรักษาอยู่ในพื้นที่นั้น และมีอาการเลือดออกผิดปกติในอวัยวะต่างๆ เช่น ถ่ายอุจจาระหรืออาเจียนเป็นเลือดสด เลือดออกจากจมูก เลือดออกตามไรฟัน เลือดออกใต้ผิวหนัง เลือดออกในตาและในปัสสาวะ

(2) ผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed case) หมายถึง ผู้ป่วยที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยัน เช่น ผลการตรวจภูมิคุ้มกันชนิด M (Immunoglobulin M/IgM) หรือตรวจด้วยวิธี PCR (Polymerase chain reaction) หรือการแยกเชื้อไวรัส (Viral isolation) ให้ผลบวก

ข้อกำหนดเมื่อพบผู้ป่วยสงสัย

- (1) ให้รายงานทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคทันที
- (2) ให้เก็บตัวอย่างจากผู้ป่วยเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- (3) บันทึกข้อมูลผู้ป่วยสงสัยลงในแบบรายงาน/แบบสอบสวนพร้อมชื่อผู้สัมผัสกับผู้ป่วยสงสัย
- (4) ถ้าผู้ป่วยเสียชีวิต แนะนำให้จัดการศพหรืองานศพด้วยวิธีที่ปลอดภัยจากการแพร่กระจายเชื้อ หรือมีทีมช่วยจัดการศพให้เพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่มีการแพร่กระจายเชื้อ

4.1.3 การเฝ้าระวังระหว่างการระบาด

➤ นิยามการรายงานโรคสำหรับทีมเคลื่อนที่เร็วหรือสถานอนามัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้แก่

ผู้ป่วยสงสัย (Suspected case) หมายถึง ผู้ป่วยหรือผู้เสียชีวิตที่มีอาการไข้สูงเฉียบพลัน และมีประวัติสัมผัสกับผู้ป่วยสงสัย ผู้ป่วยเข้าข่าย ผู้ป่วยยืนยัน สัตว์ป่วยหรือตายด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา หรือ

(1) ผู้ที่มีอาการไข้สูงเฉียบพลัน และอาศัยอยู่ในตำบลที่พบผู้ป่วยเข้าข่ายหรือผู้ป่วยยืนยัน รวมทั้งมีอาการแสดงอย่างน้อย 3 อาการ ดังนี้ ปวดศีรษะ อาเจียน เบื่ออาหาร ถ่ายเหลว เชื้องซึม ปวดท้อง ปวดกล้ามเนื้อและปวดข้อ กลืนลำบาก หายใจลำบาก สะอึก

(2) ผู้ป่วยที่มีอาการไข้สูงเฉียบพลันและมีอาการเลือดออกที่หาสาเหตุไม่ได้และอาศัยอยู่ในตำบลที่พบผู้ป่วยเข้าข่ายหรือผู้ป่วยยืนยัน

(3) ผู้เสียชีวิตฉับพลันอย่างไม่ทราบสาเหตุและอาศัยอยู่ในตำบลที่พบผู้ป่วยเข้าข่ายหรือผู้ป่วยยืนยัน

➤ นิยามการรายงานโรคสำหรับทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคในโรงพยาบาล ได้แก่

(1) ผู้ป่วยเข้าข่าย (Probable case) หมายถึง ผู้ป่วยที่เข้านิยามผู้ป่วยสงสัยที่ได้รับการวินิจฉัยโดยแพทย์ หรือผู้ป่วยสงสัยที่เสียชีวิต (เป็นกรณีที่ไม่สามารถเก็บตัวอย่างส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการได้) และมีประวัติสัมผัสกับผู้ป่วยยืนยัน

(2) ผู้ป่วยยืนยัน (Laboratory confirmed case) หมายถึง ผู้ป่วยสงสัยหรือผู้ป่วยเข้าข่ายที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้ผลบวกของไวรัสแอนติเจน โดยตรวจพบ Ribonucleic acid (RNA) virus ด้วยวิธี Reverse transcriptase-polymerase chain reaction (RT-PCR) หรือให้ผลบวกของ IgM แอนติบอดีต่อเชื้อไวรัสอีโบลา

(3) ไม่เป็นผู้ป่วย (Non-case) หมายถึง ผู้ป่วยสงสัยหรือผู้ป่วยเข้าข่ายที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้ผลลบ ไม่พบแอนติบอดีเฉพาะ หรือไม่พบ RNA ของเชื้อไวรัสแอนติเจน

5. คำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2557)

จากกรณีที่ต้องคัดกรองอนามัยโลกประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตก เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (PHEIC) และได้ออกคำแนะนำสำหรับการเดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาด ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหรือพบผู้ป่วยโดยที่ผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาด ประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศที่มีการระบาด รวมทั้งประเทศอื่นๆ นอกจากที่กล่าวมา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 คำแนะนำประเทศต่างๆ ขององค์การอนามัยโลก

5.1.1 คำแนะนำสำหรับประเทศที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

- (1) ผู้นำประเทศควรประกาศภาวะฉุกเฉินของประเทศ
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และผู้บริหารระดับสูงด้านสาธารณสุข ควรมีบทบาทการเป็นผู้นำในการดำเนินมาตรการตอบสนองต่อภาวะระบาด โดยเฉพาะการเข้าตรวจเยี่ยมชุมชนที่มีการระบาดที่มีการระบาดและศูนย์การแพทย์ที่รักษาผู้ป่วย
- (3) ประเทศควรมีการเปิดศูนย์ตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน และจัดกลไกการจัดการภาวะภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน
- (4) ประเทศควรจัดให้มีการเข้าถึงชุมชนอย่างเต็มที่ เพื่อให้ชุมชนมีการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม การติดตามผู้สัมผัสและให้สุขศึกษา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการรับเข้ารับการรักษาดังแต่เริ่มแรก
- (5) จัดให้มีอุปกรณ์การแพทย์ และอุปกรณ์ป้องกันร่างกายอย่างเพียงพอ
- (6) พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างมาก เช่น แนวชายแดนของประเทศเซียร์ราลีโอน กินี และไลบีเรีย ควรได้รับการดูแลในการรักษาพยาบาลเป็นอย่างดี มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและมีการดูแลด้านสุขภาพจิตสำหรับประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อลดการอพยพออก
- (7) จัดมาตรการด้านความปลอดภัยให้กับบุคลากรทางการแพทย์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการป้องกันการติดเชื้อจากการปฏิบัติงาน
- (8) จัดให้มีศูนย์การรักษาพยาบาล และห้องปฏิบัติการสำหรับตรวจวินิจฉัยโรค
- (9) จัดการคัดกรองผู้เดินทางขาออกจากประเทศที่ช่องทางเข้าออกนานาชาติ ทั้งสนามบิน ท่าเรือ และด่านช่องทางเข้าออกทางบก
- (10) กลุ่มผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า หรือผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคนี ควรห้ามการเดินทางระหว่างประเทศ ยกเว้นเป็นการเคลื่อนย้ายอย่างเหมาะสมเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์
- (11) ประเทศควรจัดการให้มีผู้จัดการพิศพ ซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ห้ามการเคลื่อนย้ายชิ้นส่วนศพของผู้เสียชีวิตด้วยโรคนีผ่านพรมแดน ยกเว้นมีการจัดการเรื่องชีวনিরภัยที่ได้มาตรฐานสากล
- (12) ประเทศควรจัดให้มีการพร้อมด้านการดูแลรักษาพยาบาล ลูกเรือและพนักงานสายการบิน และให้มีการสื่อสารองค์ความรู้เรื่องโรคนี้โดยสารที่มีอาการป่วยตามระบบของกฎอนามัยระหว่างประเทศ
- (13) พิจารณาเลื่อนกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนหมู่มาก

ภาพที่ 10 องค์การอนามัยโลกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในแอฟริกาตะวันตก เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (PHEIC) (ที่มา : <http://www.khaosod.co.th>)

5.1.2 คำแนะนำสำหรับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหรือพบผู้ป่วย โดยที่ผู้ป่วยเดินทางไปจากประเทศที่มีการระบาด รวมทั้งประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศที่มีการระบาด

- (1) จัดระบบเฝ้าระวังสำหรับผู้ป่วยที่มีไข้หรือผู้เสียชีวิต ซึ่งไม่สามารถระบุสาเหตุได้ จัดระบบการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ และระบบการสอบสวน ป้องกัน ควบคุม โรค
- (2) หากพบผู้ป่วย โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา หรือผู้สัมผัสโรค หรือผู้เสียชีวิตที่มีไข้และไม่สามารถระบุสาเหตุได้ ควรรีบสอบสวนโรค ดูแลรักษาพยาบาล ตรวจวินิจฉัยโรค ติดตามผู้สัมผัสอย่างรวดเร็ว ภายใน 24 ชั่วโมง
- (3) หากพบการแพร่ระบาดของโรคนี้ ให้ยกระดับการดำเนินการตามคำแนะนำสำหรับประเทศที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา

ภาพที่ 11 การคัดกรองผู้เดินทางที่ออกจากสนามบิน เพื่อเฝ้าระวัง โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (ที่มา : <http://www.prachachat.net>)

5.1.3 คำแนะนำสำหรับประเทศอื่นๆ

(1) ไม่ควรมีการห้ามการเดินทางหรือการลำตัวไป ยกเว้นการจำกัดการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่ได้แจ้งไว้ในหัวข้อ 5.1.1 และ 5.1.2

(2) ให้คำแนะนำสำหรับผู้เดินทางที่จะไปยังประเทศที่มีการระบาดและประเทศที่มีความเสี่ยงในด้านความเสี่ยงในการติดโรค และการป้องกัน

(3) เตรียมความพร้อมด้านการตรวจจัดการระบาด การวินิจฉัย และดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย รวมถึงศักยภาพการดูแลผู้เดินทางที่มาจากประเทศที่มีการระบาด ณ บริเวณสนามบิน หรือ ช่องทางเข้าออกทางบกที่สำคัญ และมีใช้ไม่ทราบสาเหตุ

(4) สื่อสารข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนเรื่องการระบาดและมาตรการในการลดความเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

(5) เตรียมการสำหรับการขนย้ายผู้สัมผัสโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า เช่น บุคลากรทางการแพทย์ ในกรณีที่มีการอพยพ หรือขนย้ายกลับประเทศ

5.2 คำแนะนำสำหรับบุคคลต่างๆ ในประเทศไทย (กรมควบคุมโรค, 2557)

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคติดเชื้อชนิดหนึ่งที่มีความรุนแรง เนื่องจากเป็นโรคติดต่ออันตราย และต้องแจ้งความ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2557) แม้ว่าประเทศไทยยังไม่พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า แต่อาจมีประชาชนบางกลุ่ม รวมถึงนักท่องเที่ยวเดินทางไปในประเทศที่มีการระบาดของโรค ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและผู้เดินทางไปยังต่างประเทศมีความรู้ในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคดังกล่าว กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จึงขอให้คำแนะนำแก่ประชาชน เรื่องการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าสำหรับผู้เดินทางไปต่างประเทศ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป ดังนี้

5.2.1 คำแนะนำสำหรับประชาชนทั่วไป

(1) ติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นทางการจากกระทรวงสาธารณสุข

(2) ไม่สัมผัสสัตว์ป่าที่นำเข้ามาโดยไม่ผ่านการตรวจโรคทั้งที่ป่วยหรือไม่ป่วย

(3) ไม่รับประทานสัตว์ป่าทุกชนิด โดยเฉพาะสัตว์จำพวกลิง ค่างคาว หรืออาหารเมนูพิสดารที่ใช้สัตว์ป่า หรือสัตว์แปลกๆ มาประกอบอาหาร

5.2.2 คำแนะนำสำหรับผู้เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

(1) หลีกเลี่ยงหรือชะลอการเดินทางไปในประเทศที่มีการระบาด

(2) หากจำเป็นต้องเดินทางไปประเทศที่มีการระบาด ต้องไม่รับประทานเนื้อสัตว์ป่าทุกชนิด หรืออาหารเมนูพิสดารที่ใช้สัตว์ป่า หรือสัตว์แปลกๆ มาประกอบอาหาร

(3) ไม่สัมผัสสัตว์ป่าทุกชนิด โดยเฉพาะสัตว์จำพวกลิง ค่างคาว

(4) หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสารคัดหลั่ง เช่น เลือด น้ำเหลือง หรือสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วยที่อาจปนเปื้อนกับสารคัดหลั่งของผู้ป่วย หรือศพของผู้ป่วยที่เสียชีวิต

- (5) หลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรงกับผู้ป่วย หากมีความจำเป็นให้สวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกาย และล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาด
- (6) ไม่ล้างแคะแคะเกา และขยี้ตาด้วยมือที่ยังไม่ได้ล้างให้สะอาด
- (7) ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่คู่นอน หรือคู่อีก
- (8) ไม่ซื้อยามากินเอง เวลาเจ็บป่วยด้วยอาการไข้
- (9) หากมีอาการป่วย เช่น มีไข้สูง อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ เจ็บคอ อาเจียน ท้องเสีย และมีผื่นนูนแดงตามตัว ให้รีบพบแพทย์ทันทีพร้อมแจ้งประวัติการเดินทาง

ภาพที่ 12 ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติตนเบื้องต้นของประชาชนในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (ที่มา : Centers for Disease Control and Prevention/CDC)

5.2.3 คำแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข

- (1) ดำเนินมาตรการเฝ้าระวังบริเวณด่านชายแดน หรือจุดผ่านแดนระหว่างประเทศที่อาจมีผู้เดินทางมาจากประเทศที่เกิดการระบาด และมีอาการสงสัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า
- (2) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันควบคุมโรคแก่ประชาชน ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ป่า หลีกเลี่ยงการรับประทานสัตว์ป่าตายโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยเฉพาะสัตว์จำพวกลิง หรือ ค้างคาว การหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสารคัดหลั่ง เช่น เลือด จากผู้ป่วยหรือศพ

ภาพที่ 13 อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal protective equipment : PPE) ชนิดต่างๆ สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ที่มา : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2557)

5.2.4 คำแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านควบคุมโรคในสัตว์ป่า

ดำเนินการมาตรการเฝ้าระวังโรคในสัตว์ป่าที่นำเข้ามาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคอย่างใกล้ชิด

สำหรับประเทศไทย ยังมีความเสี่ยงในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากผู้ที่ติดเชื้อส่วนใหญ่มีการติดเชื้อโดยตรงจากการสัมผัสกับของเหลวในร่างกาย หรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยหรือศพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงพยาบาลจากการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ (เข็มและหลอดฉีดยา) ที่ปนเปื้อน รวมถึงไม่มีการป้องกันเมื่อมีการสัมผัสกับสารคัดหลั่งที่ติดเชื้อ

6. กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค, 2557)

ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 ได้กำหนดโรคติดต่อไว้ 3 ประเภท คือ โรคติดต่อ โรคติดต่อต้องแจ้งความ และโรคติดต่ออันตราย (พระราชบัญญัติโรคติดต่อ, 2523) ซึ่งการจะประกาศกำหนดให้โรคติดต่อใดเป็นโรคติดต่อต้องแจ้งความหรือโรคติดต่ออันตรายนั้น จะต้องมีการประกาศกำหนดให้โรคนั้นเป็นโรคติดต่อพร้อมทั้งระบุนาการสำคัญของโรคเสียก่อน ทั้งนี้ ในการป้องกันหรือควบคุมโรคติดต่อในประเทศ ทั้งโรคติดต่อต้องแจ้งความและโรคติดต่ออันตราย กฎหมายบัญญัติให้ “เจ้าพนักงานสาธารณสุข” มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7-11 ส่วนการป้องกันหรือควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ กฎหมายบัญญัติให้ “เจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ” มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 13 และมาตรา 14 แต่การใช้อำนาจตามมาตรา 14 ซึ่งเป็นกรณีการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออันตรายนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายต้องประกาศให้ท้องที่หรือเมืองท่าใดในต่างประเทศที่มีโรคติดต่ออันตรายเกิดขึ้นเป็น “เขตติดโรค”

เสียก่อน เจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ จึงจะสามารถใช้มาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 ได้

ความจำเป็นในการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคติดต่ออันตราย

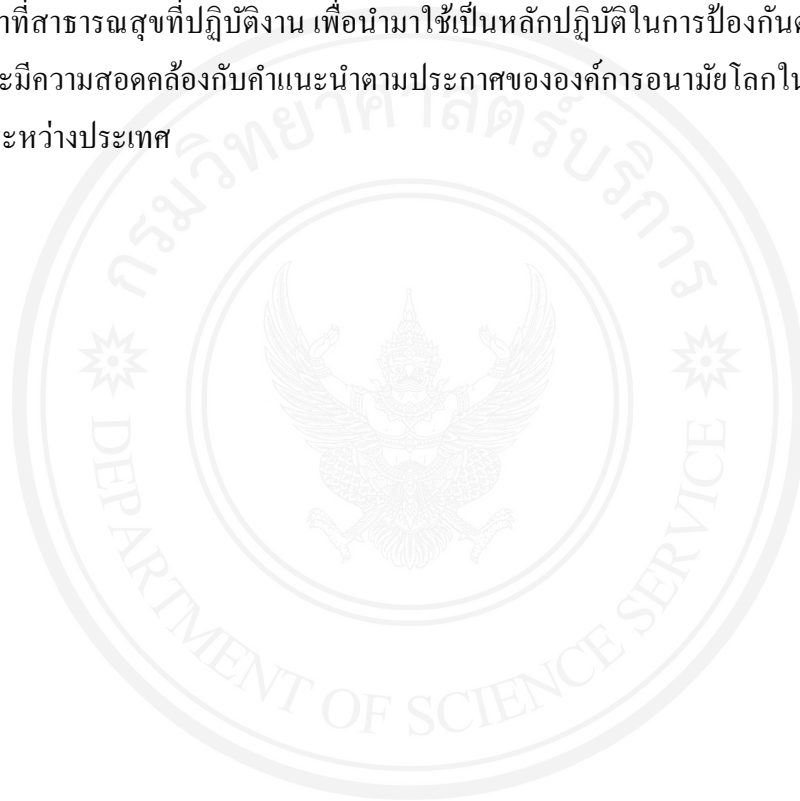
จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตก ที่มีแนวโน้มการแพร่กระจายของโรคที่รุนแรงและรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยแม้ยังไม่มีรายงานพบผู้ป่วยจากโรคนี้มาก่อน แต่อาจมีความเสี่ยงจากกลุ่มผู้เดินทางที่มาจากพื้นที่ซึ่งพบการระบาดของโรค ทำให้มีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะมีผู้ติดเชื้อจากประเทศดังกล่าวเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจใช้ดุลพินิจเพื่อดำเนินการต่างๆ ตามที่พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 บัญญัติไว้ได้ตามสมควรแก่กรณี และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อันจะส่งผลให้การควบคุม ป้องกัน รวมถึงการรักษาและบริการประชาชน เป็นไปอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 มาตรา 14 ประกอบกับมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 ออกประกาศกระทรวงจำนวน 5 ฉบับ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2557) ได้แก่

- (1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เพิ่มเติมชื่อ โรคติดต่อและอาการสำคัญ ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2557
- (2) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เพิ่มเติมชื่อ โรคติดต่อต้องแจ้งความ ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2557
- (3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เพิ่มเติมชื่อ โรคติดต่ออันตราย ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2557
- (4) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเทศหรือเมืองที่เป็นเขตติดโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease – EVD) ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2557
- (5) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเทศหรือเมืองที่เป็นเขตติดโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease – EVD) ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2557

เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศกำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคติดต่ออันตรายแล้ว จึงทำให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจใช้ดุลพินิจเพื่อดำเนินการต่างๆ ตามที่พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 บัญญัติไว้ได้ตามสมควรแก่กรณี

7. บทสรุป

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าเป็นโรคติดต่ออันตรายและต้องเฝ้าระวังความ จัดอยู่ในกลุ่มโรคที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากยังไม่มีวัคซีนป้องกันและรักษาอย่างจำเพาะเจาะจง จากรายงานสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าที่เกิดขึ้นในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกมีความรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตกเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ซึ่งแม้ว่าการระบาดของโรคจะเกิดขึ้นในทวีปแอฟริกา แต่ด้วยการคมนาคมที่มีความสะดวกสบายและรวดเร็ว อาจส่งผลให้เชื้อไวรัสอีโบล่าแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทยจากกลุ่มผู้เดินทางได้ ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงเตรียมความพร้อมในการรับมือหากพบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศไทย โดยดำเนินการออกมาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าสำหรับประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคดังกล่าว ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับคำแนะนำตามประกาศขององค์การอนามัยโลกในประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. คำแนะนำประชาชน เรื่อง การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา.

[ออนไลน์] [อ้างถึง 11 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/upload/files/AdviceEbola_People_Edit20Aug14.pdf

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus disease). [ออนไลน์]

[อ้างถึง 11 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/upload/files/media_ebola_150857.pdf

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือ ความรู้ ความเข้าใจ ป้องกันภัยโรคติดเชื้อไวรัส

อีโบลา สำหรับ อสม. [ออนไลน์] [อ้างถึง 18 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/upload/ebola26Sep14.PDF

กระทรวงสาธารณสุข. รายงานสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก.

[ออนไลน์] [อ้างถึง 11 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/upload/files/Ebola%2012%20Oct%2057.pdf

ยง ภู่วรวรรณ. ความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา. คู่มือปฏิบัติการโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus

disease) สำหรับผู้ปฏิบัติงาน. [ออนไลน์] [อ้างถึง 12 มกราคม 2558] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/beid_2014/sites/default/files/upload/files/EBola%2010%20nov%2057.pdf

ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค. กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง. [ออนไลน์] [อ้างถึง 8 ธันวาคม 2557]

เข้าถึงได้จาก

<http://www.boe.moph.go.th/files/news/ebola/guideline/appendix4.pdf>

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. อีโบลา (Ebola haemorrhagic fever). [ออนไลน์]

[อ้างถึง 12 มกราคม 2558] เข้าถึงได้จาก

<https://www.nstda.or.th/images/files/NW-2014073120-Ebola3-2.pdf>

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกัน และควบคุมโรค Ebola

ประเทศไทย 2557. [ออนไลน์] [อ้างถึง 11 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://www.boe.moph.go.th/files/report/20140731_88971267.pdf

สำนักงานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค. รายงานสถานการณ์ และความคืบหน้า กรณีองค์การอนามัยโลก

ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในแอฟริกาตะวันตกเป็นภาวะฉุกเฉินด้าน

สาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern ; PHEIC).

[ออนไลน์] [อ้างถึง 8 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/upload/files/PHEIC_Ebola%208%20Aug%2057.pdf

สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค. โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola virus disease : EVD).

[ออนไลน์] [อ้างถึง 11 ธันวาคม 2557] เข้าถึงได้จาก

http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/news.php?items=1697

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523.

หนังสือแนะนำสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5. [ออนไลน์] [อ้างถึง 12 มกราคม 2558]

เข้าถึงได้จาก [http://www.dpck5.com/DPC5/\(3\)law-cdc.pdf](http://www.dpck5.com/DPC5/(3)law-cdc.pdf)

World Health Organization. Ebola response roadmap situation report. [Online] [cited 12 January 2015]

Available from Internet :

<http://www.who.int/csr/disease/ebola/situation-reports/en/>

World Health Organization. Ebola virus disease. [Online] [cited 12 January 2015]

Available from Internet :

<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs103/en/>

World Health Organization. Ebola virus disease : Occupational safety and health. [Online]

[cited 11 December 2014] Available from Internet :

<http://www.ilo.org>

